

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในบรรดาธุรกิจด้านการสื่อสารมวลชน กิจกรรมโทรทัศน์ได้รับความนิยมและมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์มากกว่ากิจกรรมสื่อสารมวลชนชนิดอื่น ๆ ทั้งนี้โทรทัศน์เปรียบเสมือนวิทยุ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์รวมกัน กล่าวคือได้ยินเสียงเหมือนวิทยุ ได้เห็นภาพเหมือนหนังสือพิมพ์ ได้เห็นทั้งภาพและเสียงเหมือนภาพยนตร์ โทรทัศน์เข้าถึงผู้ดูทางบ้านได้เป็นอย่างดี ผู้ปกครองมีโอกาสดูรายการโทรทัศน์พร้อมกับเด็ก ซึ่งจะมีโอกาสอธิบายชี้แจงและตอบคำถามข้อสงสัยของเด็กได้ (เกื้อกูล คุปรัตน์ และ อนันต์ชนา อังกนิษฐ์ 2521 : 48) และนับวันโทรทัศน์ก็จะมีคามสำคัญและบทบาทต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น ซึ่งเป็นทั้งเหตุและผลของเทคโนโลยีทำให้มีคำกล่าวที่ว่าโทรทัศน์เปลี่ยนแปลงโลก (Williams 1974 : 11) อิทธิพลดังกล่าวจะมีต่อกลุ่มบุคคลมากหรือน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับกลุ่มบุคคลนั้นด้วยว่า ได้รับการศึกษาในระดับใดหรือกลุ่มบุคคลทั่วไปอย่างไร ทั้งนี้โดยไม่เลือกว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ (กรมวิชาการ 2518 : 1)

การจัดทำรายการโทรทัศน์ในปัจจุบันแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการจัดได้ 2 ประเภท คือ โทรทัศน์เพื่อการค้าและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา แต่ทั้งการจัดรายการโทรทัศน์ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการค้าหรือเพื่อการศึกษาโดยตรงต่างก็สามารถใช้ เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้ มหาวิทยาลัยโอเรกอนได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้โทรทัศน์เพื่อการสอนพบว่า การใช้โทรทัศน์เพื่อการค้าถูกนำไปใช้ประโยชน์มากในวิชาสังคมศึกษาถึงร้อยละ 15.4 วิชาพลศึกษา ร้อยละ 12.5 และวิชาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 11.5 นั้นแสดงว่ารายการโทรทัศน์เพื่อการค้าก็สามารถให้ความรู้ทางการศึกษาและการดำรงชีวิตได้ ถ้าหากมีการใช้รายการเหล่านั้นให้ตรงกับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Leiland 1972 : 6796A)

โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้ชม โดยเฉพาะเด็กทั้งในค่านิยมและในค่านิยม ในค่านิยม บวก เคอติส (Curtis อ้างถึงใน กองแก้ว เจริญอักษร 2527 : 37-39 พบว่า เด็กที่เกิดใหม่ ๆ ในรุ่นหลังนี้เติบโตขึ้นมาพร้อมกับการได้เห็นโทรทัศน์เป็นประจำ โทรทัศน์จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือมากขึ้นเพื่อติดตามเรื่องที่สนใจ แต่ก็มีเด็กเป็นจำนวนมากที่อ่านหนังสือน้อยลงเพราะใช้เวลาในการชมรายการโทรทัศน์มากเกินไป และนอกจากนี้เคอติสยัง

พบว่านักเรียนของเขารอ่านหนังสือนอกหลักสูตรเพิ่มขึ้น เมื่อได้ชมรายการโทรทัศน์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาก่อนแล้ว ภัทธุริ ประยูรเกียรติ (2520 : 110) พบว่ารายการโทรทัศน์ภาคหัวค่ำมีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียน รายการสารคดีช่วยกระตุ้นการอ่านในนักเรียนชาย ส่วนนักเรียนหญิงรายการที่ช่วยกระตุ้นการอ่านคือ ภาพยนตร์ ส่วนอิทธิพลของโทรทัศน์ในคานลบนั้น กองเผยแพร่การศึกษา (2524 : 25) พบว่า รายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเยาวชนไทย การดูรายการโทรทัศน์จะมีผลกระทบกระเทือนถึงการเรียนและอื่น ๆ เช่น ด้านความนึกคิด ความใฝ่ฝัน ความทะเยอทะยาน เด็กส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาแต่ชอบชมรายการเพื่อความบันเทิงมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดเตรียมการด้านรายการเพื่อการศึกษาไม่ดีพอ (Bumrongsuk Siha-Umphai, et al. 1975 : 190) แม้ว่ารายการต่าง ๆ ไม่ได้จัดเตรียมเพื่อการสอนโดยตรงก็ตามแต่ก็สามารถเพิ่มพูนความรู้ทางสติปัญญาและส่งเสริมความเข้าใจความเป็นอยู่ได้ รายการโทรทัศน์อาจเป็นเครื่องปลุกฝังความคิด แนวทางอาชีพและจริยธรรมได้เช่นกัน เด็ก ๆ สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้หลายอย่างจากโทรทัศน์ และการที่เด็กเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากโทรทัศน์ย่อมมีผลสะท้อนในการแสดงออกด้านพฤติกรรมของเด็กในอนาคตด้วย (กรมวิชาการ 2518 : 1) เพราะแนวโน้มในปัจจุบันเด็กจะใช้เวลาว่างในการชมโทรทัศน์มากขึ้น (Robinson 1981 : 130 ; Bumrongsuk Siha-Umphai, et al. 1975 : 190)

แชรรม (Schramm 1961 : 30) พบว่า การใช้เวลาในการชมโทรทัศน์ของเด็กอายุ 6 ขวบ จนถึงเกรด 6 ซึ่งเป็นวัยที่กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่น อยู่ระหว่าง 2 ถึง 2 ชั่วโมงครึ่งต่อวัน เด็กระหว่างเกรด 5 ถึง 6 จะชมประมาณวันละ 3 ชั่วโมง ในขณะที่ปฏิพัทธ์ กระแสอินทร์ (2509 : 142) พบว่า เด็กวัยรุ่นไทยใช้เวลาในการชมโทรทัศน์ถึงสัปดาห์ละ 13 ชั่วโมง 40.8 วินาที เด็กที่อายุระหว่าง 10 ถึง 21 ปี ชมโทรทัศน์วันละไม่ต่ำกว่า 3 ชั่วโมง โดยเฉพาะวันหยุดและวันสุดสัปดาห์ และจากงานวิจัยบางเรื่อง พบว่าจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการดูโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ การยอมรับและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (Glenn 1964 : 171-174) ทั้งนี้เพราะจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการชมโทรทัศน์จะต้องถูกแบ่งมาจากกิจกรรมอื่น ๆ (Balogh 1959 : 60-71)

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย ส่วนใหญ่พบว่าเด็กดูโทรทัศน์แล้วการเรียนเป็นปกติและไม่ทำให้การเรียนเสียไป (พัชรวิ รั้งสิกุล 2511 : 40 : นพรัตน์ ศรีประทุม 2512 : 76 : ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ 2513 : 175 : รัชฎวณ มีนประคิษฐ์ 2513 : 162) และ

ในความคิดของผู้ที่เป็นผู้ปกครองคิดว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการเรียนแบบมากที่สุด ทำให้รู้จักแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ และทำให้การเรียนดีขึ้นด้วย (สมพงษ์ แดงคาด 2519:65) สาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้รายการโทรทัศน์ไม่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ของเด็กไทยดีขึ้นอาจเป็นเพราะคุณภาพของรายการที่มุ่งให้ความรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ทัศนีย์ ยาสมาน 2521 : 100) และรายการส่วนใหญ่เหมาะกับการดำรงชีวิตมากกว่าการศึกษา (นพรัตน์ ศรีประทุม 2512 : 74)

อย่างไรก็ดี กิจกรรมโทรทัศน์โดยสถานภาพของตัวเองแล้ว ก็มีข้อขัดแย้งอยู่ในตัวเอง เพราะโดยสถานภาพหนึ่ง กิจกรรมโทรทัศน์เป็นรูปแบบของธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อแสวงหาผลกำไรแต่ในอีกสถานภาพหนึ่ง ก็ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถาบันสำหรับบริการสาธารณชนด้วย และด้วยความเป็นเพื่อการอยู่รอดของสื่อมวลชนนี้เอง ทำให้การโฆษณาเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อกิจกรรมโทรทัศน์ โดยเฉพาะในค่านเศรษฐกิจและการเงินเป็นอย่างมาก และการโฆษณามักจะมีบทบาทในการควบคุมในเรื่องเกี่ยวกับความบันเทิงต่าง ๆ เกือบทุกรูปแบบ อันทำให้ผู้ชมโทรทัศน์เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ประกอบกับรายการโทรทัศน์มีให้เลือกชมไม่มาก และ/หรือ เป็นรายการที่ไม่ตรงกับรสนิยมของผู้ชม จากสาเหตุเหล่านี้จึงทำให้เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทแทนที่โทรทัศน์ (สำเรียง เมฆเกรียงไกร และ นที ทองดี 2526 : 118)

เทปโทรทัศน์เป็นสื่อชนิดใหม่ที่เข้ามามีบทบาทในสังคมในฐานะของเครื่องใช้ในบ้านหรือสิ่งบันเทิงในบ้านอย่างใหม่ของผู้คน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นพัฒนาการที่สูงขึ้นไปจากโทรทัศน์อีกชั้นหนึ่ง บทบาทของสื่อชนิดนี้มีแนวโน้มว่าจะขยายวงกว้างขวางขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นที่คาดการณ์กันว่าสื่อชนิดนี้อาจจะก้าวเข้ามามีบทบาทแทนโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ก็ได้ เนื่องจากสื่อชนิดนี้เป็นการผสมผสานกันระหว่างโทรทัศน์กับภาพยนตร์ เข้าด้วยกัน โดยได้นำจุดเด่นของโทรทัศน์ในฐานะที่เป็นสื่อส่วนตัวจะชมที่ใดเวลาใดก็ได้ กับจุดเด่นของภาพยนตร์ในค่านของโอกาสการเลือกชมรายการเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์จึงกลายเป็นสื่อที่มีความสมบูรณ์แบบอย่างมากในปัจจุบัน ดังเช่นในอดีตที่เครื่องเล่นเทปเสียงได้ก้าวเข้ามามีบทบาทแทนที่วิทยุ (นิตยสารคนโฆษณา ฉบับที่ 11, 2527 : 13)

เทปโทรทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทในประเทศไทยในระยะเวลาไม่ถึง 5 ปี โดยในระยะแรกการนำเข้ามาต้องเสียภาษีการนำเข้า ภาษีการค้า และภาษีอื่น ๆ รวมแล้วประมาณร้อยละ 180 ทำให้ระดับราคาเครื่องเล่นเครื่องหนึ่งตกประมาณ 40,000-50,000 บาท ตลาดเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ในช่วงนี้จึงถือว่าเป็นตลาดเครื่องเล่นของคนที่มีฐานะดี เนื่องจากไม่เพียงแต่การลงทุนในตัวเครื่องสูงแล้ว ในค่านม้วนเทปหรือภาพยนตร์เสียงในฟิล์มที่จะคู่กันด้วย

ซื้อจากต่างประเทศ ซึ่งราคาตกประมาณมันละ 1,200-2,000 บาท วิวัฒนาการของ
เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ในช่วงนี้ ถือเป็นเทคโนโลยีใหม่ในตลาด การพัฒนาปรับปรุง
ประสิทธิภาพจึงมีอยู่ตลอดเวลา เพื่อสามารถสนองความต้องการของตลาดในวงกว้างได้
มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาเครื่องเล่นเทปให้สามารถบันทึกเสียงลงไปในมันเทป
โดยที่คุณภาพไม่ถูกลบทิ้ง ก็เป็นจุดหนึ่งที่ทำให้เกิดการบันทึกเสียงพากย์ลงไปในภาพยนตร์
ทำให้ตลาดผู้ชมที่จะชมภาพยนตร์ได้ เข้าใจมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมจำกัดอยู่แต่ผู้ใหญ่หรือผู้มีฐานะ
ก็ขยายวงกว้างไปถึงกลุ่มเด็ก กลุ่มแม่บ้านและผู้มีรายได้น้อย ประกอบกับการแข่งขันกันปรับ
ปรุงประสิทธิภาพของผู้ผลิตเพื่อให้ได้ เครื่องที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในระดับราคาที่ผู้บริโภค
พึงพอใจ ดังนั้นตลาดเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์จึงไม่ใช่ตลาดที่จำกัดวงอยู่เฉพาะผู้มีฐานะก็
ได้ขยายสู่ผู้มีฐานะรองลงมา ปัจจุบันทางด้านราคาของเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์มีแนวโน้มจะ
ต่ำลงอยู่ตลอดเวลา และขณะนี้เริ่มมีเครื่องประเภทเล่นไคอย่างเคียวแต่บันทึกไม่ได้ในราคา
เพียง 7,000-8,000 บาท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อรายไคระดับกลาง (วิทอง
ศัลลกุลนิพนธ์ 2528 , 1 : นิตยสารคนโฆษณา ฉบับที่ 11, 2527 : 13-15)

จากการสำรวจของกลุ่มนักศึกษาปริญญาโท คณะวารสารศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรม
ศาสตร์เกี่ยวกับปริมาณการนำเข้าเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่า
ประมาณการนำเข้าเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ในประเทศไทย มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทั้งใน
ปัจจุบันและอนาคต โดยจากการสำรวจพบว่า ในปี พ.ศ.2523 มีการนำเข้า 25,000
เครื่อง ปีพ.ศ.2524 30,000 เครื่อง ปีพ.ศ.2525 50,000 เครื่อง ปีพ.ศ.2526
90,000 เครื่อง ปีพ.ศ.2527 120,000 เครื่อง ส่วนแนวโน้มในอนาคตนั้นคาดว่า
ปีพ.ศ.2528 จะมีการนำเข้า 150,000 เครื่อง และในปีพ.ศ.2529 คาดว่า จะมีการนำเข้า
สูงถึง 200,000 เครื่อง ในส่วนของมันเทปโทรทัศน์ จากรายงานตัวเลขของกองวิชาการกรม
ศุลกากร สรุปได้ดังนี้ ตัวเลขการนำเข้ามันเทปโทรทัศน์ในรอบปี 2526 รวมไคทั้งสิ้น 1,359,426
มัน และในรอบ 4 เดือนแรกของ พ.ศ. 2527 (มกราคม-เมษายน) มีการนำเข้าจำนวนทั้งสิ้น
505,429 มัน ซึ่งมีอัตราเฉลี่ยสูงกว่ารอบ 5 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2526 (มกราคม -
พฤษภาคม) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 672,817 มัน (วิกิโอรวิวิ ฉบับที่ 16, 2527 : 36)

การเติบโตของศูนย์วิดีโอ เทป เพื่อทำหน้าที่บริการให้เช่าภาพยนตร์ ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง ที่ช่วยผลักดันให้ความนิยมขยายตัวสูงขึ้น การเกิดขึ้นมาอย่างรวดเร็วของศูนย์วิดีโอ เทปทั้งหลาย เป็นอัตราการเติบโตที่ค่อนข้างรวดเร็วจนน่าตกใจ จากสถิติการเพิ่มจำนวนของศูนย์ในปี พ.ศ. 2526 เมื่อนำมาเทียบกับปี พ.ศ. 2525 เป็นประมาณ 5 เท่าตัว หรือร้อยละ 500 และในปี พ.ศ. 2527 เติบโตขึ้นเทียบกับปี พ.ศ. 2526 เพิ่มขึ้น 1 เท่าตัว หรือร้อยละ 100 (นิตยสารคนโฆษณา ฉบับที่ 11, 2527 : 16-18) ประมาณกันว่าในปัจจุบันมีศูนย์วิดีโอ เทป เฉพาะในกรุงเทพมหานครแห่งเดียวถึง 600 ศูนย์และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตลอดเวลา (คู่มือ ศูนย์วิดีโอ 2526 : 424-448) และมีจำนวนการผลิตภาพยนตร์ออกสู่ท้องตลาดเดือนละ 150-160 เรื่อง ทำให้มีภาพยนตร์ที่อยู่ในรูปแบบของ เทปโทรทัศน์ในท้องตลาดปัจจุบันประมาณ 5,000 เรื่อง ศูนย์วิดีโอ เทปเหล่านี้จะมีภาพยนตร์ทุกประเภทให้ชมรวมทั้งภาพยนตร์ประเภท ต้องห้ามหรือไม่ผ่านการตรวจสอบของ เจ้าพนักงานพิจารณาภาพยนตร์ซึ่งผู้มี เครื่อง เล่น เทปโทรทัศน์ สามารถหามาชมได้จากศูนย์เหล่านี้ (นิตยสารคนโฆษณา ฉบับที่ 11, 2527 : 16-18)

และจากผลการวิจัยพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ดู เทปโทรทัศน์ โดยบริษัท โอกลีวี แอนด์ เมเชอร์ พบว่าจากจำนวนร้อยละ 8 ของคนในกรุงเทพมหานครที่มี เครื่อง เล่น เทปโทรทัศน์ ประจำบ้าน มีการใช้งานตั้งแต่ 2-24 ชั่วโมงในสัปดาห์หนึ่ง ๆ หรืออัตราเฉลี่ยปกติคือ สัปดาห์ละ 14 ชั่วโมง ในจำนวนผู้ใช้ เครื่อง เล่น เทปโทรทัศน์เหล่านี้มีการใช้ เครื่อง เล่น เทปโทรทัศน์เพื่อบันเทิงรายการทีวีประมาณร้อยละ 36 และร้อยละ 97 ใช้เล่นเทปที่เช่า มาจากศูนย์วิดีโอ และร้อยละ 12 เล่นเทปที่ซื้อมาเอง มีเพียงร้อยละ 2 เท่านั้นที่ใช้ เล่น เทปโทรทัศน์ที่ถ่ายทำเอง ในด้านการใช้เวลาดู เทปโทรทัศน์มีถึงร้อยละ 40 ที่ใช้เวลา ในช่วง 18.30 น. - 20.00 น. ซึ่งเป็นช่วงหยุดพักการออกอากาศของทางสถานีโทรทัศน์ และจำนวนถึงร้อยละ 30 ที่ใช้เวลาในช่วง 21.00 น. - 22.30 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญ ของทางสถานีโทรทัศน์ และผลการสำรวจพบว่ากลุ่มผู้ชมรายการจากมันวอน เทปโทรทัศน์ที่เช่ามา ร้อยละ 97 นั้น ภาพยนตร์ฝรั่งจะได้รับความนิยมสูงสุด ติดตามด้วยภาพยนตร์จีนและภาพยนตร์ ไทยตามลำดับ (นิตยสารคนโฆษณา ฉบับที่ 11, 2527 : 19-20)

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าขณะที่ตัวแปรแต่ละตัวที่มีความสัมพันธ์ กับรายการโทรทัศน์ เช่น จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการดู ประเภทของภาพยนตร์ที่ดูนั้น มีข้อสรุปบางอย่างที่สอดคล้องกันและบางอย่างขัดแย้งกันอยู่บ้าง งานวิจัยบางเรื่องให้ข้อสรุปว่า

การชมโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนและมีผลสะท้อนในการแสดงออกด้านพฤติกรรม ของเด็ก (กรมวิชาการ 2518 : 1 : กองเผยแพร่การศึกษา 2524 : 25 : J. Bologh 1959 : 60-67 : Glenn 1964 : 171-174) บางเรื่องให้ข้อสรุปว่าการชมโทรทัศน์ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็ก (ภัทษฎุรี ประยูรเกียรติ 2520 : 110 : พัชรี รังสิกุล 2511 : 40 : นพรัตน์ ศรีประทุม 2512 : 76 : ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ 2513 : 175 : วิทยวน มีนประคิมฐ 2513 : 162) เทปโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อซึ่งให้ทั้งภาพและเสียง เหมือนโทรทัศน์ และมีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ช้า การชมก็มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยที่เทปโทรทัศน์มีข้อได้เปรียบตรงจุดของการเลือกชมรายการ จึงเป็นที่น่าห่วงใยว่าการชมเทปโทรทัศน์ ซึ่งเด็กจะชมเมื่อใดหรือนานเท่าใด หรือเป็นภาพยนตร์ ประเภทใดก็ได้ก็ตามแต่ที่เขาต้องการนั้น จะมีอิทธิพลต่อเด็กซึ่งเป็นเยาวชนของชาติเหมือนโทรทัศน์หรือไม่ โดยเฉพาะในด้านการเรียน ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจใคร่จะวิจัยถึง ความสัมพันธ์ ระหว่าง การชมเทปโทรทัศน์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต กรุงเทพมหานคร สาเหตุการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก็ เนื่องจากได้มีผู้วิจัยพบว่า นักเรียนในระดับนี้มักจะได้ชมรายการต่าง ๆ ทางโทรทัศน์อย่างอิสระ ซึ่งมีจำนวนมากกว่าผู้ที่ถูกผู้ปกครองกำหนดประเภท และเวลาในการชม (นิภา กอศิริ 2503 : 140) และเด็กส่วนใหญ่ก็จะเลือกชมรายการตามเพื่อนมากกว่าที่จะเลือกชมตามที่ผู้ปกครองแนะนำ (ชาญ จันทรเจียวไช 2522 : 100) ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กในวัยนี้มีความต้องการ เป็นตัวของตัวเอง ต้องการเป็นอิสระจากความต้องการของบิดามารดา (สุภาพรณ พรหมพิทักษ์ 2514 : 30-35)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการชมเทปโทรทัศน์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคปลายปีการศึกษา 2528 ทั้งแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลป์คำนวณ

และศิลปภาษา

2. พฤศจิกายนการชมเทปโทรทัศน์ จะศึกษาในค่าน จำนวนเวลาที่ใช้ในการชม วันและเวลาที่ชม จำนวนม้วนเทปโทรทัศน์ที่ชมในแต่ละสัปดาห์ และประเภทของภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ที่ชม

3. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนจะศึกษาจากคะแนนผลการสอบปลายภาค ประจำภาค ปลาย ปีการศึกษา 2528

4. การวิจัยครั้งนี้ไม่ศึกษาครอบคลุมถึงขอบเขตในด้านวัฒนธรรม ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การที่กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวนหนึ่ง ไม่มีเทปโทรทัศน์เป็นของตนเอง ทำให้ ถูกคัดออกจากการวิจัย เป็นผลทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ไม่กระจายค่าน เพศ และแผนการเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยจากผลการสอบปลายภาค ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2528 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนราชินี และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

เทปโทรทัศน์หมายถึง แถบสารสังเคราะห์ที่เคลือบด้วยสารแม่เหล็กสามารถที่จะ บันทึกภาพและเสียงไว้ในรูปของสนามแม่เหล็ก และสามารถที่จะ เล่นกลับได้โดยระบบโทรทัศน์ สัญญาณที่เก็บไว้นั้นจะอดับออกมาเป็นภาพและเสียง เทปโทรทัศน์มีหลายระบบ เช่น ระบบ วีเอชเอส (VHS) เบตาแมกซ์ (BETAMAX) ฯลฯ ปัจจุบันเทปโทรทัศน์นิยมเรียกทั่วไปว่า "วิดีโอเทป"

พฤติกกรรมการชมเทปโทรทัศน์ หมายถึง ลักษณะการชมเทปโทรทัศน์ของ นักเรียน โดยครอบคลุมถึงจำนวนเวลาที่ใช้ในการชม วันและเวลาที่ชม จำนวนม้วน เทปโทรทัศน์ที่ชมในแต่ละวัน ประเภทของภาพยนตร์เทปโทรทัศน์ที่ชม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ถือว่าเป็นข้อมูลที่ได้ตอบด้วยความจริงใจ ไม่ขึ้นอยู่กับการแปรค่าเวลาและสถานที่
2. ถือว่าการวิจัยสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานเดียวกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงพฤติกรรมการชมเทปโทรทัศน์ของนักเรียน
2. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการชมเทปโทรทัศน์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน
3. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ปกครอง ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งกับนักเรียนที่ชมเทปโทรทัศน์และผู้ผลิตเทปโทรทัศน์
4. เป็นแนวทางในการเสนอแนะและส่งเสริมหรือควบคุมอิทธิพลจากสื่อมวลชนชนิดนี้ ให้เป็นไปในทางที่ดีมีประโยชน์แก่นักเรียนต่อไป
5. เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจในแง่ของพฤติกรรมการชมเทปโทรทัศน์ในการวิจัยครั้งต่อไป